

Оригинални научни рад
УДК: 37.091.3::811.111
004.9:811.111
doi: 10.5937/zrffp52-34243

ЕНГЛЕСКИ ОНЛАЈН РЕЧНИЦИ: ПРЕГЛЕД КАРАКТЕРИСТИКА ТРИ РЕЧНИКА И ИСПИТИВАЊЕ ЊИХОВЕ ПОДЕСНОСТИ ЗА УЧЕНИКЕ

Милан Д. ТОДОРОВИЋ¹

Наташа Д. СПАСИЋ²

Универзитет у Крагујевцу

Филолошко-уметнички факултет

Центар за проучавање језика и књижевности

¹ mico_todorovic@yahoo.com; milan.todorovic@filum.kg.ac.rs

² natally.spasic@gmail.com; natasa.spasic@filum.kg.ac.rs

Рад примљен: 2. 10. 2021.
Рад прихваћен: 28. 11. 2022.

ЕНГЛЕСКИ ОНЛАЈН РЕЧНИЦИ: ПРЕГЛЕД КАРАКТЕРИСТИКА ТРИ РЕЧНИКА И ИСПИТИВАЊЕ ЊИХОВЕ ПОДЕСНОСТИ ЗА УЧЕНИКЕ³

Кључне речи:
онлајн речници;
енглески језик;
настава;
интернет;
технологија.

Сажетак. У овом раду бавићемо се проучавањем три популарна једнојезична речника енглеског језика доступна на интернету: *Longman Dictionary of Contemporary English Online*, *Oxford Learner's Dictionaries* и *Merriam-Webster Dictionary*, тј. онлајн верзија (штампаних) речника *Longman Dictionary of Contemporary English*, *Oxford Advanced Learner's Dictionary* и *Merriam-Webster's Collegiate Dictionary*. Након уводног дела о општој природи и значају (онлајн) речника у настави, наше истраживање представиће опште, заједничке карактеристике за посматране онлајн речнике. Уследиће детаљнији увид у специфичности сваког од три поменуто речника уз анализу додатних функционалности (тезаурус, синонимија, занимљивости, граматичка правила, квизови, итд.), а потом и представљање начина на које ова технолошка иновација утиче на сферу наставе. Утицај онлајн речника посматраћемо кроз три кључна фактора: 1) економичност; 2) интерактивност; 3) једноставност. Циљ истраживања јесте да се укаже на значај и делотворност савремених технологија како би се њихов потенцијал у потпуности искористио у настави.

³ Истраживање спроведено у раду финансирало је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије (Уговор о реализацији и финансирању научноистраживачког рада НИО у 2022. години број 451-03-68/2022-14/200198).

Увод

Предмет овог рада јесте представљање основних одлика популарних једнојезичних речника енглеског језика доступних на интернету, и то: *Longman Dictionary of Contemporary English Online*, *Oxford Learner's Dictionaries* и *Merriam–Webster Dictionary*, тј. онлајн верзија (штампаних) речника *Longman Dictionary of Contemporary English*, *Oxford Advanced Learner's Dictionary* и *Merriam–Webster's Collegiate Dictionary*. Претходно се бавећи општим карактеристикама електронских, онлајн речника (надаље: ОР) и истичући специфичне предности које ови речници имају у односу на традиционалне, штампане речнике (надаље: ШР), а на основу анализа више аутора (Chiu & Liu, 2013; De Schryver, 2003; Fuertes-Olivera, 2013; Møller-Spitzer & Koplenig, 2014; Nesi, 2000a; Nesi, 2000b; Тцрел, 2014), закључили смо да су главне разлике међу њима, осим начина на који им корисник приступа, те што онлајн речници смањују трошкове складиштења, штампања и транспорта, добри су за животну средину и лако их је ажурирати (Спасић и Тодоровић, 2022б).

У наставку рада директно ћемо се фокусирати на представљање специфичности горепомнутих ОР-а, када ће се дати опис додатних садржаја које сваки од њих пружа. Циљ представљања општих карактеристика ових речника (граматички и семантички подаци о речи: врста речи, деривација речи, фонетска транскрипција, етимологија, сфера употребе речи, дефиниције и др.) јесте да се стекне увид у функционисање ОР-а како бисмо проценили који су речници најподеснији за ученике основних и средњих школа. Подесност речника испитујемо на основу критеријума који произилазе из општих предности ОР-а. Критеријуми укључују економичност (временску и монетарну), интерактивност и једноставност (софтверске платформе и дефиниција).

У закључку, поред општег сумирања датог истраживања, дајемо предлоге за даља истраживања ОР-а и њихове употребе у дидактици страног језика и у настави српског језика као матерњег.

Онлајн речници – едукативни алати у доба технологије

Услед напретка и доступности савремених технологија, ОР постају пожељнији начин на који ученици претражују значења речи. Према студији спроведеној у Сеулу (Kim, 2003, стр. 5), људи преферирају ОР јер не морају листати странице како би се уверили да прате алфабетски/абecedни/азбучни редослед одредница као у ШР. Поред фактора брзине, Сенгупта (Sengupta, 2012) пружа преглед и других општих предности које различити типови ОР-а носе са собом, нпр. ОР пружа једноставан и брз приступ траженим речима; помаже појединцу који има правописних дилема путем инстант предлога; може да се прегледа према алфабетском реду или према тематским скупинама; поред уобичајених информација које пружа ШР (значења, правопис, граматички облици речи итд.), ОР даје и аудио-снимке тражених речи; редовно се ажурира новим информацијама; изванредан број двојезичних ОР-а помажу приликом превођења; многи ОР бесплатни су за коришћење.⁴

Имајући у виду велики број доступних ОР-а енглеског језика, ми се овом приликом концентришемо на ОР који су конструисали лингвистички стручњаци како бисмо сагледали које су предности и мане постојећих ШР представљених у новом, онлајн формату.

Карактеристике три једнојезична онлајн речника енглеског језика

Одлуку о проучавању карактеристика, функција и додатних алата три поменути ОР-а одредило је следеће: 1) сва три речника лако су доступна на интернету; 2) ови ОР направљени су од стране стручњака који раде и на званичним штампаним верзијама речника; 3) Оксфордска речник представља један од најстаријих речника британског енглеског, Меријам-Вебстеров речник је један од најпознатијих једнојезичних енглеских речника који предност даје америчкој варијанти енглеског језика, док је Лонгманов речник изабран као додатни представник, јер су у њему једнако заступљене обе поменути варијанте енглеског језика иако британска варијанта има примат. Важно је осврнути се и на намену ових речника: Лонгманов и Оксфордска речник су педагошки речници, намењени ученицима енглеског језика као страног, док Меријам-Вебстеров речник представља речник опште намене, који се, при томе, може користити и у педагошке сврхе, али тек на вишим нивоима учења енглеског језика.

⁴ О општим карактеристикама ОР-а и њиховим предностима в. Спасић и Тодоровић, 2022б.

Заједничке карактеристике сва три речника јесу следеће:

1) линија за претраживање речника (основна функција која омогућава да корисници укуцају реч и брзо пронађу значења и друге пропратне информације);

2) реч дана (алат путем кога сваки речник истакне једну реч и њену кратку дефиницију);

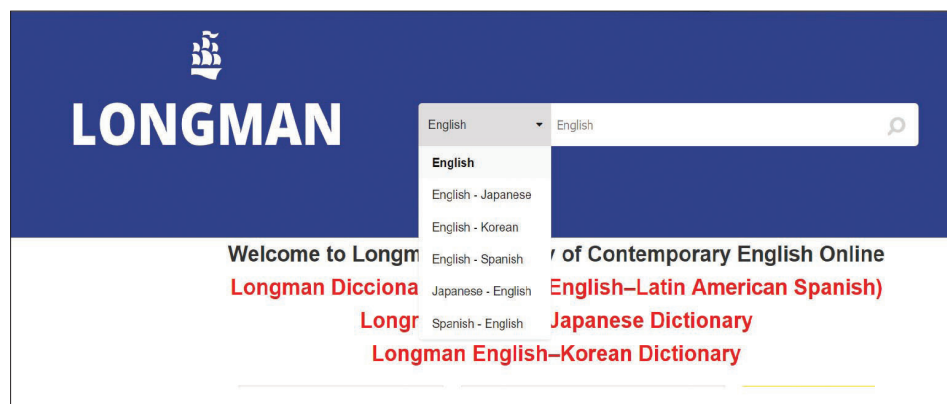
3) рекламе (апликације за паметне телефоне и таблет рачунаре, специјализоване речнике и граматике или производе који су везани за учење језика – *spellcheckers*, *grammar software* и др.);

4) линкови за различите друштвене мреже (Фејсбук, Твитер, Јутјуб, Инстаграм).

У наставку представљамо индивидуалне карактеристике које издвајају посматране речнике.

Longman Dictionary of Contemporary English Online (LDCEO)

LDCEO је примарно једнојезични речник који нуди и извесне двојезичне опције: енглеско-јапански, енглеско-корејски, енглеско-шпански, јапанско-енглески и шпанско-енглески речник (слика 1)⁵.

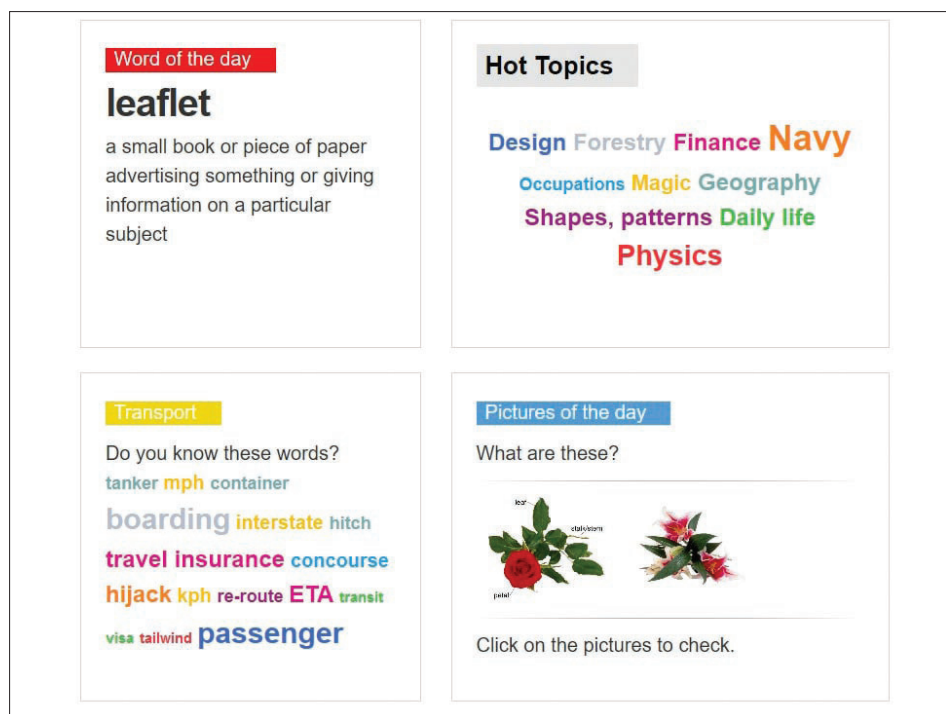
Слика 1. Двојезични Лонгманови онлајн речници

У *шренду* (енгл. *Hot Topics*). У овом сегменту издваја се група речи које велики број корисника претражује као што је у датом примеру на слици 2 то случај са речима *design*, *forestry*, *navy*, итд. Кликком на те речи, LDCEO даје њихове дефиниције и примере употребе, као и табелу са повезаним речима (директним синонимима и речима које су уско повезане са првобитним уносом).

⁵ Све слике речника преузете су са њихових званичних веб-страница у јануару 2021. године.

Енглески онлајн речници: преглед карактеристика три речника и испитивање њихове годности за ученике

Слике дана (енгл. *Pictures of the Day*). Сваког дана у овом сегменту речника мењају се слике; у датом примеру на слици 2 то су слике руже и љиљана. Кликком на слике даје се име и дефиниција појма, а у неким случајевима и појмови који се могу асоцијативно повезати са задатим појмом (нпр. *ружа – латилица, листи, сјабљика*).

Слика 2. Сегменти Реч дана, У тренду и Слике дана из LDCEO

Вежбања (енгл. *Exercises*; слика 3). У оквиру ове функције корисницима речника даје се могућност да провере и унапреде своје знање енглеског језика у следећим областима:

1. Вокабулар: нуде се вежбе са преко стотину груписаних речи које помажу корисницима да унапреде своје знање о колокацијама, синонимима, идиомима и фразалним глаголима.

2. Граматика (средњи ниво): граматичке вежбе намењене ученицима енглеског језика на Б1–Б2 ЦЕФР нивоима⁶. Укључује дијагностичке тестове, припремне вежбе и завршне тестове који пружају комбинацију увежбавања различитих глаголских облика (футура, прогресивних форми, пасива, инфинитива).

⁶ Према енгл. *CEFR levels (CEFR – The Common European Framework of Reference for Languages)*.

Слика 3. Сегменти Вежбања, Значења и Лонгманов корпус

3. Граматика (напредни ниво): граматичке вежбе намењене ученицима енглеског језика на Ц1–Ц2 ЦЕФР нивоима. Укључује горепоменути типове тестова који се фокусирају на припрему кандидата за међународно признате сертификате (*IELTS*, *TOEFL* и др.).

4. Слушање и изговор: ове вежбе фокусирају се на фонетику енглеског језика, слоге и акцентовање речи како би се побољшале вештине правилног изговора. Осим тога, овај алат омогућава самосталну проверу знања о разликама између британског и америчког акцента.

5. Припрема за тестове: Овај сегмент укључује додатне вежбе за ученике који се припремају за полагање Пирсоновог теста енглеског језика (енгл. *Pearson Test of English*) или Кембрицовог квалификационог теста енглеског језика (енгл. *Cambridge English Qualification*). Овај сегмент сајта пружа вежбе читања и слушања за одговарајуће нивое ученика.

Значења и Лонгманов корпус (енгл. *Meanings, Longman Corpus*; слика 3 и слика 4). У оквиру овог сегмента ОР се фокусира на проширивање мреже речи корисника. Путем тематских целина, речник организује асоцијативно повезане речи, пружа помоћ приликом учења колокација и даје аутентичне примере употребе из Лонгмановог корпуса. Значења у овом сегменту организована су према фреквентности употребе, где су општа (основна, примарна) значења речи истакнута, док су друга значења речи (секундарна, метафоричка, идиоматска) доступна кликом на одговарајуће хиперлинкове.

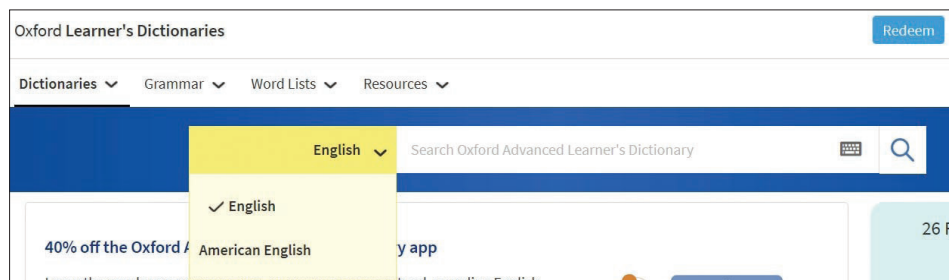

Слика 4. Мрежа речи за тематску целину *Law* (право; закон) из LDCEO

Када је LDCEO у питању, примећујемо да је садржај усклађен са педагошком наменом речника, погодан је за развој вештина које су ученицима потребне за полагање тестова и проширивање њиховог вокабулара. Сам дизајн сајта, са минималистичким стилем и ограниченим бројем функција и додатних активности, иде у прилог томе да је ово речник коме је главна сврха помоћ приликом учења и решавања задатака. С друге стране, управо због свог једноличног дизајна и мањка додатног садржаја, он може бити и непривлачан за ученике.

Oxford Learner's Dictionaries (OLD)

OLD је само једнојезични речник (слика 5). Нуди опцију америчког енглеског, а за друге речнике, као што су колокациони и енглеско-немачки, потребно је да се корисник претплати на премијум верзију речника.

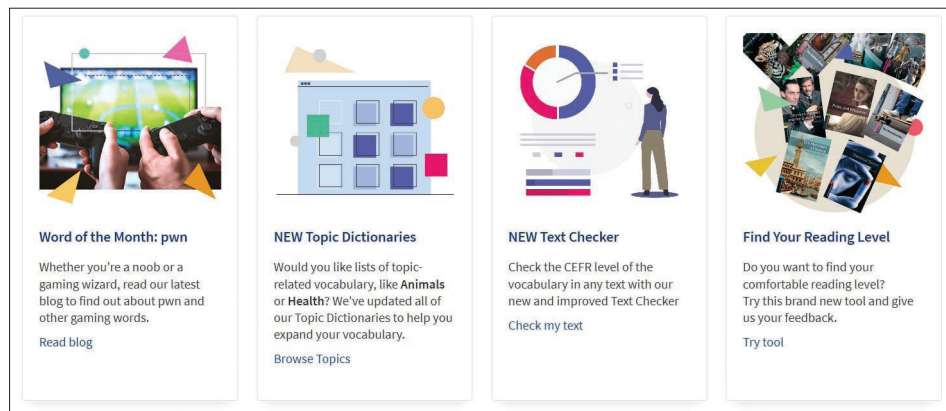

Слика 5. Оксфордов једнојезични онлајн речник

Блог *Реч месеца* (енгл. *Word of the Month*; слика 6). Уз *Реч дана*, OLD проширује наведени концепт тиме што нуди занимљивости о речима месеца. У овом блогу прожимају се значења саме речи, чланци о њеном пореклу и значају, као и вежбе за учење.

Теме (енгл. *Topic Dictionaries*; слика 6). Овај сегмент сличан је *Мрежи речи* из LDCEO, али се он не ограничава само на једну тематску целину, већ се теме међусобно прожимају, гранају и шире.

Алат за проверу текста (енгл. *Text Checker*; слика 6 и слика 7). Овај алат даје могућност кориснику да укуца или копира жељени текст који софтвер скенира и уз то проверава из Оксфордове базе података којој врсти речи свака реч у тексту припада и за који ниво језика од А1–Ц1 је та реч прикладна. Овај алат је, такође, користан као помоћно средство за састављање вежби попут „попуни празнину“, јер има уграђене филтере за речи различитих језичких нивоа.

Word of the Month: pwn

Whether you're a noob or a gaming wizard, read our latest blog to find out about pwn and other gaming words.

Read blog

NEW Topic Dictionaries

Would you like lists of topic-related vocabulary, like **Animals** or **Health**? We've updated all of our Topic Dictionaries to help you expand your vocabulary.

Browse Topics

NEW Text Checker

Check the CEFR level of the vocabulary in any text with our new and improved Text Checker

Check my text

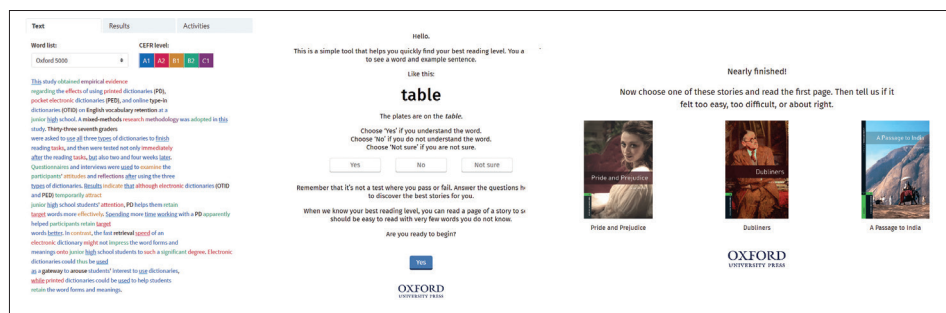
Find Your Reading Level

Do you want to find your comfortable reading level? Try this brand new tool and give us your feedback.

Try tool

Слика 6. Блог Реч месеца, Теме, Алај за проверу њекста и Алај за проверу читалачкој нивоа из OLD

Алај за проверу читалачкој нивоа (енгл. *Find Your Reading Level*; слика 6 и слика 7). Путем овог алата корисници OLD могу да тестирају своју брзину читања и ниво разумевања текста. Први део подразумева да корисник прочита кратак параграф и кликне на одговарајуће поље када заврши читање. Након тога софтвер ће кориснику давати речи са примером употребе у реченицама где се од корисника тражи да обележи да ли дату реч разуме, не разуме или није сигуран. На крају теста кориснику се дају предлози романа и белетристике који би одговарали њиховом нивоу.

Test Results Activities

Word list: Oxford 5000

CEFR level: A1 A2 B1 B2 C1 C2

table

The plates are on the table.

Choose "Yes" if you understand the word.
Choose "No" if you do not understand the word.
Choose "Not sure" if you are not sure.

Yes No Not sure

Remember that it's not a test where you pass or fail. Answer the questions to discover the best choice for you.

When we know your best reading level, you can read a page of a story to see should be easy to read with very few words you do not know.

Are you ready to begin?

Nearly finished!

Now choose one of these stories and read the first page. Then tell us if it felt too easy, too difficult, or about right.

Pride and Prejudice
Dubliners
A Passage to India

OXFORD UNIVERSITY PRESS

Слика 7. Алат за проверу текста са уметнутим научноистраживачким текстом, тест читалачких способности и предлози романа из OLD

Листа речи. Ово је посебна секција сајта у којој су речи груписане по учесталости употребе, фразама или речима за академски регистар. Постоји и могућност да корисници састављају сопствене листе речи. Овим путем ученици могу да организују речи које су им непознате у различите категорије и да увек консултују своје листе како би речи лакше поново

пронашли, научили или обновили. Међутим, треба нагласити да је ова опција искључиво део премијум приступа сајту.

Грамађичка секција. Ова секција укључује видео-материјале, чланке и грамађичке глосаре које су писали лингвистички стручњаци. У овој секцији покривени су различити нивои знања и садрже теме које су често тачка спотицања за ученике којима је енглески језик страни. Посебно треба издвојити секцију *Practical English Usage*, која кроз форму питања даје објашњења о грамађици.⁷ На пример:

When do we use *will, going to* or present progressive to talk about the future?
 Can *they* and *them* have a singular meaning?
 Why can't we say '*She's very interested in the nature*'?
 When do we use *get* as a passive auxiliary? For example: *He got caught*.

OLD нуди више садржаја (у поређењу са LDCEO), комбинује учење речи са занимљивостима и има изузетно корисне алате, како за наставнике тако и за ученике. Једна од специфичних предности овог речника јесте да је за већину речи дат језички ниво, што је корисно за ученике који се спремају за полагање тестова енглеског језика. Сајт је прегледан и одлично организован, те ће се и почетници лако снаћи и поред већег броја опција које нуди. Међутим, треба нагласити да се на сајту може наићи на већи број реклама (за различита издања Оксфордских уџбеника, књига и речника), што може бити извор дистракције. Такође, нуди се само једнојезични речник, а за велики број функција неопходно је претплатити се на премијум верзију.

Merriam–Webster Dictionary (MWD)

У *тренду*, *Најрави* *јаузу* и *Реч дана* (енгл. *Trending Now, Take a 3-Minute Break, Word of the Day*; слика 8). Овај сегмент представља комбинацију учења и опуштања. Секција *У тренду* приказује корисницима речи које други корисници претражују у виду топ-листе, а кликом на сваку реч корисник се упуђује на дефиницију те речи и примере из корпуса који садрже дату реч. Секција *Најрави* *јаузу* саставни је део секције са интерактивним играма. У првој поменутој секцији, уредници сајта издавају један квиз, најчешће у формату *Именуј ову ствар* (енгл. *Name that Thing*, са различитим темама), који се фокусира на једноставну употребу језика, а који нуди и праћење резултата и бодова корисника широм света, као вид забаве и спонтаног такмичења. Секција *Реч дана* је најкомплекснија од свих секција посматраних речника. Поред дефиниције и примера, нуди се и лингвистичко и историјско порекло речи, видео-клип са сумираним

⁷ Приступ овим чланцима је количински ограничен премијум претплатом.

подацима о њој, као и подкаст о самој речи, којима корисници могу приступити у сваком тренутку преко својих паметних телефона. Овим путем обухваћени су различити стилови учења – аудиторни, визуелни и традиционални (читање текста).

The screenshot displays three main sections from the MWD website:

- TRENDING NOW:** A list of five news items:
 - 1 pandemic**: World braces for COVID-19
 - 2 acquit**: Senate finds Trump not guilty
 - 3 censure**: Manchin calls for reprimand
 - 4 perfidy**: Schumer calls trial a sham
 - 5 l'état, c'est moi**: Dershowitz defends Trump in Senate
 A "SEE ALL >" link is at the bottom.
- TAKE A 3-MINUTE BREAK:** A quiz titled "Name that Thing: Toys and Games Edition" with a score of 10/10. The text says: "It's all fun and games until someone beats your high score." and "TAKE THE QUIZ >".
- WORD OF THE DAY:** "injunction" for February 26, 2020. It includes a "See Definitions and Examples >" link, an email sign-up form for "Get Word of the Day daily email!", and a "PODCAST" player for "ARTIS".

Слика 8. У тренду, Најрави њаузу и Реч дана из MWD

Видео-секција (енгл. *Videos*; слика 9). Ова секција подразумева широк спектар видео-материјала од изговора, преко граматике, па до занимљивих вести које су често повезане са употребом језика и културом. Видео-материјали и игре често су праћени рекламама, које могу да прекину ток активности и учења.

The screenshot shows the "VIDEOS" section of the MWD website:

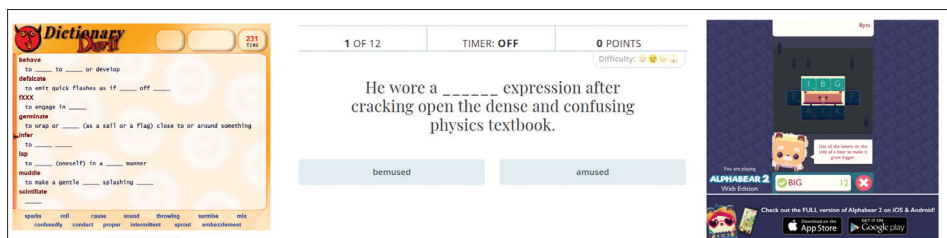
- 2019 Word of the Year:** A large graphic with the text "2019 Word of the Year" and "2019 Word of the Year: Behind the Scenes". It features several video thumbnails, including one with the word "hanger" and another with "hangar".
- 2019 Word of the Year: Behind the Scenes:** A video thumbnail showing a man speaking.
- Is It 'Hanger' or 'Hangar'?:** A video thumbnail with a play button and a hanger icon.
- How Do You Pronounce 'Groceries'?:** A video thumbnail with a play button and a woman speaking.
- 'Injunction' – Video Word of the Day 2/26/2020:** A video thumbnail with a play button and the word "injunction".

A "SEE ALL VIDEOS >" link is at the bottom.

Слика 9. Видео-секција из MWD

Енглески онлајн речници: прејлед карактеристика три речника и испитивање њихове јодесности за ученике

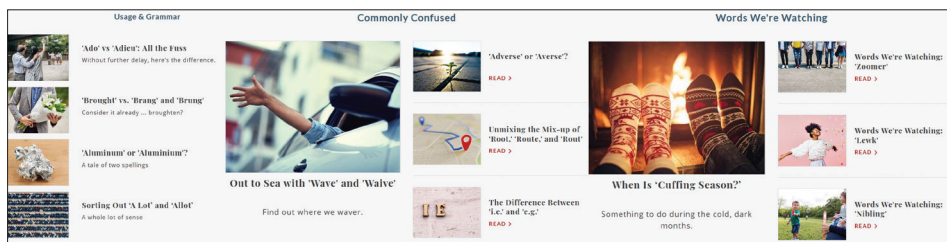
Секција са иџрама (слика 10). Ова секција има много једноставних квизова (о вокабулару, збуњујућим речима, лако заменљивим речима, правопису, граматичи итд.) прилагођених различитим нивоима знања ученика. Ипак, квизови нису једине игре – у овој секцији нуде се и интерактивне игре. За млађе кориснике постоји игра *Alphabear*, у којој решавањем анаграма и правописа ученици помажу медведу „да порасте“. Затим, постоје игре повезивања речи и слика или концепата, игре меморије, скрабл (енгл. *scrabble*) итд. Посебно треба издвојити игру *Devil's Dictionary* („Ђавољи речник“), у којој ученици треба да саставе делове речника тако да добију речнички чланак за задату реч. Овим путем се не подучава само значење речи већ се учи и о општој структури самог речника.

Слика 10. Различите едукативне игре из MWD

Огабир уредника (слика 11). У овом сегменту сајта нуде се различити информативни и едукативни сајтови које приређује уредништво овог речника. Тематски посматрано, често су у питању лингвистичке теме са додатим елементом забаве.

Речи се иџрају (слика 11). Овде се може пронаћи селекција чланака која је специфична по томе што се комбинује знање о одређеним речима са светском културом и граматиком. Такође, могуће је пронаћи текстове о речима које могу да збуне ученике. Сви текстови писани су попут новинских чланака са дефиницијама и прикладним језиком за задату старосну групу.⁸

Слика 11. Различити чланци из секција Огабир уредника и Речи се иџрају из MWD

⁸ Пример таквог чланка, који за главну тему има нестандардну употребу језика и разлоге због којих је она валидна, в. на адреси: <https://www.merriam-webster.com/words-at-play/usage-of-brang-vs-brung-vs-brought>

Тезаурус. MWD нуди посебно издвојен тезаурус у оквиру којег корисници могу да претражују директне синониме за свако значење полисемичне речи, као и асоцијативно повезане речи. На пример, за значење речи *staff* (особље) нуде се синоними: *force, help, labor force, manpower, personnel, pool, workforce*, док за речи које су асоцијативно повезане даје: *labor, proletariat, rank and file, band, company, crew, gang, outfit, party, squad, team, employee (also employe), helper, hireling, worker, support*.⁹ Додатно, уз ове речничке чланке MWD нуди хиперлинкове за енциклопедију *Бриџаника*, у којој корисници могу даље наћи информације о енциклопедијском значењу речи. Вебстеров тезаурус представља користан алат и уједно је најопширнији од свих алата за креирање мреже речи код посматраних речника.

Уопште посматрано, MWD нуди највише додатног садржаја, дајући утисак да је овај ОР више од помагала за проналажење значења речи. Својим функцијама, дизајном и темама које обрађује у различитим секцијама сајта чини се примамљивим за старије кориснике (средњошколски узраст и навише). Међутим, ниво језика, како у самом речнику тако и у свим секцијама сајта, може представљати изазов корисницима којима је енглески језик страни. Такође, треба напоменути да Вебстер нуди премијум верзију сајта без реклама и са додатним функцијама (претраживање путем етимологије или унатрашке – уносом дефиниције да би се дошло до жељене речи, проширене дефиниције, опције филтрирања претраге). Ипак, ова премијум верзија није рестриктивна, као што је то случај са OLD.

Дискусија

Дискусију о посматраним речницима вршићемо на основу критеријума који обележавају основне предности или одлике ОР-а у односу на ШР: 1) економичност – под овим се подразумева и временска и монетарна економичност; 2) интерактивност – колико додатних (мултимедијалних) садржаја речник нуди; 3) једноставност – колико је сам софтвер једноставан за коришћење и колико су дефиниције лаке за разумевање. Други критеријуми, попут поузданости и ажурираности, нису узимани у разматрање, јер су то опште одлике које су присутне у сваком ОР који су конструисали професионалци.

Први аспект економичности, временска економичност, на први поглед је истоветан код свих ОР. Наиме, сваки од речника има истакнуту линију за претраживање и једноставним куцањем тражене лексеме и притиском дугмета *ениџер* на тастатури долази се до жељених резултата за неколико секунди. Ово је, као што је већ раније наглашено, једна од фундаменталних

⁹ <https://www.merriam-webster.com/thesaurus/staff>

предности ОР-а у односу на ШР. Међутим, ако узмемо у обзир различите начине на које посматрани речници дефинишу истоветне лексеме, или сам изглед платформе, можемо добити значајнију временску разлику приликом добијања задовољавајућег одговора на наш унос. У овој категорији LDCEO и OLD су у предности у односу на MWD. Глобално посматрано, дефиниције из два британска речника су једноставније и приступачније ученицима којима је енглески страни језик.¹⁰ Такође, хиперлинкови у оквиру оба сајта су бројни и знатно могу да убрзају процес разумевања дефиниција (нарочито код OLD у коме је свака реч сопствени хиперлинк). Код MWD имамо случај да су хиперлинкови ређи, а да су дефиниције комплексније, те ученици морају ручно да претражују нејасне речи, како би у потпуности разумели дефиниције, а то захтева више времена.

По питању монетарне економичности, сва три речника су на први поглед бесплатна. У оквирима претраге жељених речи, граматичких вежби, читања чланака, гледања снимака и играња видео-игара, приступ је отворен свим корисницима. Наравно, као компензацију корисници морају да толеришу присуство реклама или да се заузврат претплате на премијум верзије сајтова. Међутим, постоје и нијансе које могу утицати на то за који ће се речник ученици определити. По питању рекламирања, LDCEO је најдискретнији и има неинванзивне рекламе са стране и при дну веб-странице. MWD има рекламе које су присутне у секцијама сајта које нису фокусиране на речник или тезаурус (секције: *У тренду*, *Видео-секције*, *Реч дана*, *Секција са видео-иџрама*). Када ученик претражује речник, све рекламе су постављене само при дну веб-странице. MWD нуди опцију премијум приступа речнику који може да отклони рекламе и пружи додатне опције (проширене дефиниције, напредне опције за претрагу, неограничен приступ тематским речницима).¹¹ OLD има највећи број реклама, али су оне, као и код MWD, искључиво видљиве у секцијама сајта изван самог речника, како не би ометале процес учења или усвајања нових речи. Међутим, за разлику од MWD, многе функције у OLD су или ограничене или недоступне за кориснике који нису претплатници (двојезични речник, приступ колокацијском и академском речнику, неограничена листа речи, приступ свим чланцима у различитим секцијама и могућност коришћења алата за побољшање вештина писања и говора *iWriter* и *iSpeaker*).¹² Као закључак може се извести то да је по питању временске и монетарне економичности LDCEO најбољи избор за ученике, јер нуди најмањи број дистракција у виду реклама и неограничен приступ свим функцијама сајта, и то свим корисницима подједнако.

¹⁰ Више о овоме у оквиру критеријума једноставности.

¹¹ За више детаља в. <https://unabridged.merriam-webster.com/subscriber/register/p1>

¹² За више детаља в. <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/upgrade/>

Када посматрамо други критеријум, интерактивност, посматрани речници квантитативно и квалитативно нуде различите садржаје. Додатни садржај у LDCEO концентрише се на учење и помоћ приликом савладавања граматике и вокабулара енглеског језика. Садржај у том смислу није разноврстан, јер подразумева граматичке вежбе и вежбе изговора за различите нивое језика. Друга функција изван самог речника јесте мрежа речи која на интересантан начин, путем различитих тема, помаже ученицима да науче што више синонима и асоцијација за задате појмове. Осим ових алата, LDCEO не нуди никакву врсту мултимедијалних садржаја или едукативно занимљивих текстова. OLD има велики број текстова који комбинују занимљивости и учење. Блог *Реч месеца* и *Грамајичка секција* пружају потребне лингвистичке информације, али их презентују на занимљив начин путем видео-садржаја у комбинацији са традиционалним чланцима. Оно што посебно издваја OLD у односу на друга два посматрана речника јесу *Алај за проверу шекста*, *Алај за проверу чиијалачкој нивоа* и *Листа речи*. Ови алати помажу ученицима да на неконвенционалан начин истражују језик. Ученици могу да укуцају текст, било из уџбеника или сопствени креативни текст, чиме се вежба вештина писања, и да провере на ком се нивоу језика налази њихов интерни језик. Након тога, могу да користе проверу читалачког нивоа, где ће им софтвер предложити књиге које ће им помоћи да развију своје читалачке способности и истовремено се упознају са делима из лепе књижевности. Креирање сопствене листе речи пружа ученицима могућност да преузму део одговорности за проширење свог вокабулара и да у било ком тренутку имају преглед свог напретка у овладавању новим речима. Као што је већ напоменуто, MWD предњачи по питању понуде додатног садржаја. Његове секције *Најрави јаузу* и *Реч дана* изузетно су детаљне и комбинују неколико различитих медијума у једној секцији: визуелни – видео-материјали, аудитивни – подкасти, интерактивни/мултимедијални – видео-игре. Ово може бити подстрек ученицима са различитим стиловима учења да истражују сајт и пронађу садржај који им највише одговара. Осим тога, чланци о језику у MWD су импресивни и укључују елементе међународне културе са језиком. Теме су разноврсне: од путовања и свакодневице, преко специфичних обичаја, па до разрешења језичких недоумица. Посебно треба истаћи секцију са видео-играма које су прављене за различите узрасте. Овим путем ученицима се привидно нуди предак од учења. Међутим, све игре као тематику имају језик и циљ им је да на забаван начин помогну ученицима да увежбају нове вештине (попут укрштених речи, анаграма, састављања речника, итд.). Ако бисмо овај критеријум посматрали искључиво на квантитативном нивоу, MWD био би најидеалнији. Међутим, као што је неколико пута наглашено, ниво вокабулара у оквиру сајта MWD може бити изазован за просечног ученика, те би било неподесно ученике усмерити ка њему. Дакле, и поред

ограничења у виду премијум верзије, OLD представља најбољи компромис када желимо да имамо подесан речник за ученике који ће им понудити и занимљив садржај и алате који имају сврху да унапреде учениково знање на њима примамљив и непосредан начин.

Као што смо већ напоменули на почетку дискусије, фактор једноставности сагледавамо из два угла – колико је сама платформа ОР једноставна за коришћење и колико су дефиниције јасне и приступачне за разумевање. У оквиру првог аспекта, можемо рећи да је начин функционисања сва три речника истоветан. Корисници речника укуцају реч у истакнутој линији за претраживање и притисну тастер *енџер* или кликну мишем на лупу како би покренули претрагу. Систем додатно може да препозна ако су корисници погрешно написали неку реч и даје предлоге речи које је корисник вероватно хтео да претражи. Хиперлинкови су у LDCEO и MWD обележени тиме што су подвучени, док је свака реч у OLD хиперлинк (мада то није очигледно и може збунити нове кориснике). Сами речнички чланци разликују се по дизајну (фонтови и схема боја), али су у основи идентични примерима у ШР са додатним функцијама које пружају ОР (аудио-снимци, хиперлинкови, секције са синонимима и фразама, додатни примери итд.). Сваки речнички чланак има гранање значења и тада је свако значење јасно обележено бројевима. Директно испод значења дати су примери, опет, јасно истакнути. Дакле, опште посматрано, сва три речника софтверски функционишу на идентичан начин који је јасан и једноставан за коришћење.

Када посматрамо једноставност разумевања речничких чланака, добијамо другачији увид. Ученицима ови речници пружају све корисне информације које су им потребне (врсте речи, дефиниције значења, синонине, бројивост, слике, аутентичне примере у оквиру пуних реченица итд.), како би нову реч уврстили у сопствени интерни вокабулар. Међутим, као што се може видети из наших анализа, дефиниције из OLD и LDCEO конструисане су тако да их ученици енглеског језика (као страног) могу разумети, уз минималну потребу да претражују значења речи у оквири-ма самих дефиниција. Код MWD имамо чест случај да се користе речи у дефиницијама које су на вишем нивоу језика од саме тражене одреднице. Користећи Оксфордов алат за проверу текста, добили смо следеће резултате за одредницу *artist*:

Longman: 1 someone who produces art, especially paintings or drawings; 2 a professional performer, especially a singer, dancer, or actor; 3 informal someone who is extremely good at something

Oxford: 1. a person who creates works of art, especially paintings or drawings; 2. a person who is a professional singer, dancer, actor, etc.

Merriam–Webster: 1a: one who professes and practices an imaginative art
 b: a person skilled in one of the fine arts 2: a skilled performer especially :
 artiste 3 : one who is adept at something con artist **strikeout** **artist** 4a ob-
 solete : one skilled or versed in learned arts b archaic : physician c archaic
 : artisan **sense** 1

Легенда: А1 ниво, А2 ниво, Б1 ниво, Б2 ниво, Ц1 ниво, некатегори-
 зовано

На основу задатог примера можемо видети да LDCEO и OLD у својим дефиницијама дају речи које су на нивоу задате одреднице (А1) или за само један степен више (А2). Са друге стране, MWD у дефиницијама користи речи на Б2 нивоу или чак Ц1. Ако се осврнемо и на некатегоризоване речи у дефиницијама из MWD (*imaginative, strikeout, performer, versed*), можемо закључити да су оне засигурно изнад нивоа А1 и стога представљају додатну баријеру за ученике који би желели да пронађу значење изворног појма. На основу посматраних података, а у складу са педагошком наменом LDCEO и OLD, можемо закључити да су ова два речника подеснија за ученике енглеског језика као страног на нивоу основне и средње школе, док је MWD, због намене, комплексности језика и других напредних функција, погоднији за ученике на високом нивоу образовања.

Ако посматрамо обједињено сва три критеријума, можемо закључити следеће: 1а) временска економичност – сви речници подједнако су ефикасни; 1б) монетарна економичност – LDCEO је у предности, мада ни бесплатне верзије OLD и MWD неће ограничити основне функције речника као референтног материјала; 2) интерактивност – LDCEO нуди најмање додатног садржаја, а садржај који нуди фокусиран је на учење и побољшање знања граматике. Са позитивне тачке гледишта, умањује се фактор дистракције, док, са друге стране, LDCEO може деловати непријатно новим генерацијама ученика који преферирају мултимедијалне садржаје. OLD нуди одличан избор додатних едукативних алата који су корисни ученицима и наставницима, али има и сегменте у којима обједињује занимљивости и језик. MWD је најбогатији када су у питању мултимедијални садржаји, јер има видео и аудио-материјале, обрађује подједнако граматiku, културу и опште занимљивости и има секцију са интерактивним едукативним играма. Дакле, по питању интерактивности, MWD има предност; 3а) софтверска једноставност – сва три речника подједнако су лака за коришћење са минималним разликама у дизајну; 3б) једноставност дефиниција – LDCEO и OLD су у великој предности, имајући у виду да је језик и њихов начин организовања и презентовања непознатих појмова прикладнији за ученике.

Закључак

У оквирима нашег истраживања испитивали смо специфичности три ОР-а енглеског језика. Посматрали смо дизајн сваког речника и начине на које они презентују истоветне лексеме. Сврха ове анализе јесте да се прикажу предности које са собом носи ОР, али и да се нагласи који је од ова три речника подеснији за ученике који уче енглески језик као страни. Као критеријуме подесности издвојили смо економичност, интерактивност и једноставност. Дошли смо до следећих закључака: LDCEO је најбољи избор ако дајемо предност монетарној економичности, MWD је најинтерактивнији са великом количином мултимедијалних садржаја, док су OLD и LDCEO најподеснији по питању презентовања дефиниција речничких чланака, имајући у виду да је језик који се користи у њима једноставнији у односу на MWD.

Ово истраживање представља први корак у низу истраживања која се тичу ОР-а. Следеће истраживање подразумеваће испитивање наставне праксе. Путем анкете испитаћемо да ли се енглески ОР користе у самој настави у школама у Србији и које су предности или мане ових речника са становишта наставника. У плану је, такође, проширити дату тематику на српске ОР (Спасић и Тодоровић, 2022а: 222–239) и представити њихову улогу у развоју речничке културе посредством савремених технологија и алата.

Извори

- Longman Dictionary of Contemporary English Online* (LDCEO). Retrieved on March 7, 2021 from: <https://www.ldoconline.com>
- Oxford Learner's Dictionaries* (OLD). Retrieved on March 16, 2021 from: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com>
- Merriam-Webster Dictionary* (MWD). Retrieved on March 21, 2021 from: <https://www.merriam-webster.com>

Литература

- Спасић, Н. и Тодоровић, М. (2022а). Синхрони преглед једнојезичних онлајн речника српског језика. *Филолог*, XIII, 25, 222–239.
- Спасић, Н. и Тодоровић, М. (2022б). Предности електронских речника и њихова примена у настави страних језика [у припреми].
- Chiu, L.-L. & Liu, G. Z. (2013). Effects of Printed, Pocket Electronic, and Online Dictionaries on High School Students' English Vocabulary Retention. *Asia-Pacific Edu Res*, 22, 619–634.
- De Schryver, G. M. (2003). Lexicographers' Dreams in the Electronic Dictionary Age. *International Journal of Lexicography*, 16(2), 143–199.

- Fuertes-Olivera, P. A. (2013). The Theory and Practice of Specialised Online Dictionaries for Translation. *International Annual for Lexicography*, 29(1), 69–91.
- Kim, N. (2003). The Effect of the Computer Dictionary and the Paper Dictionary on L2 Learners' Vocabulary Acquisition. *SNU Working Papers in English Language and Linguistics*, 2, 1–18.
- Müller-Spitzer, C. & Koplenig, A. (2014). Online Dictionaries: Expectations and Demands. In: C. Müller-Spitzer (Ed.), *Using Online Dictionaries* (143–188). Berlin: de Gruyter GmbH.
- Nesi, H. (2000a). Electronic Dictionaries in Second Language Vocabulary Comprehension and Acquisition: The State of the Art. In: U. Heid, S. Evert, E. Lehmann, C. Rohrer (Eds.), *IX EURALEX International Conference* (839–847). Stuttgart: EURALEX.
- Nesi, H. (2000b). On Screen or in Print? Students' Use of a Learner's Dictionary on CD-ROM and in Book Form. In: P. Howarth & R. Herington (Eds.), *Issues in EAP Learning Technologies* (106–114). Leeds: Leeds University Press.
- Sengupta, A. (2012). Online Dictionary: Language Learner's Online Guide. *Journal of Technology for ELT*, II(2). Retrieved from: <https://sites.google.com/site/journaloftechnologyforelt/archive/april-2012/4-online-dictionary-by-sengupta?authuser=0>
- Töpel, A. (2014). Review of Research into the Use of Electronic Dictionaries. In: C. Müller-Spitzer (Ed.), *Using Online Dictionaries* (13–54). Berlin: de Gruyter GmbH.

Milan D. TODOROVIĆ

Nataša A. SPASIĆ

University of Kragujevac

Faculty of Philology and Arts

Center for Studying Language and Literature

Online English Dictionaries: An Overview of the Characteristics of Three Dictionaries and an Analysis of Their Suitability for Students

Summary

In this paper we have scrutinized three popular monolingual English dictionaries: *Longman Dictionary of Contemporary English Online*, *Oxford Learner's Dictionaries*, and *Merriam-Webster Dictionary*, the online versions of the printed *Longman Dictionary of Contemporary English*, *Oxford Advanced Learner's Dictionary* and *Merriam-Webster's Collegiate Dictionary*. After the introductory part, consisting of a short overview of the general nature and importance of (online) dictionaries in the classroom, we have presented general characteristics that all observed dictionaries have in common. Following this, a more in-depth analysis of the intricacies of the three dictionaries has been given. We have studied the additional functions that

each of the dictionaries has (the thesaurus, synonymous expressions, fun facts, quizzes, grammar exercises, etc.). Finally, we have established a connection between this technological innovation and the classroom itself. We have used three factors to determine the suitability and influence of each dictionary: (a) economy; (b) interactivity; (c) simplicity. Our aim was to determine the importance and effectiveness of modern technologies, so that their potential can be implemented in education. Based on the observed data, we can conclude that LDCEO and OLD (given their pedagogical purposes) are more suitable dictionaries for students of English as a foreign language on the primary and high school levels, while MWD, due to its purpose, complexity of language and other advanced features is more suitable for students on higher levels of education.

Keywords: dictionaries; online dictionaries; English language; education; internet; technology.

Овај чланак је објављен и дистрибуира се под лиценцом *Creative Commons ауторство-некомерцијално 4.0 међународна* (CC BY-NC 4.0 | <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

This paper is published and distributed under the terms and conditions of the *Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International* license (CC BY-NC 4.0 | <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).